

แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัย
ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
GUIDELINES FOR AREA BASED EDUCATIONAL DEVELOPMENT IN
EARLY CHILDHOOD LEVEL OF SMALL-PRIMARY SCHOOL OF
BUENGGAN EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE.

¹อภิรดี แสนงาม และ ²สุชาดา บุปผา
¹Apiradi Sanngam and ² Suchda Bubpha

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ประเทศไทย
Udon Thani Rajabhat University, Thailand

¹aphiradi2536sanngam@gmail.com

Received November 16, 2022; Revised November 29, 2022; Accepted December 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก และระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลศึกษาพบว่า สภาพการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับดังนี้ ด้านการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในกระบวนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

กับพ่อแม่เด็ก อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาด้านการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข อยู่ในระดับมาก 2) สรุปการผลหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้วยวงจรคุณภาพ ดังนี้ ขั้นวางแผน จัดการประชุมเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ ขั้นการปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติ ขั้นการตรวจสอบ นิเทศการจัดการเรียนการสอน อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ขั้นการปรับปรุง การประชุมก่อนเปิดภาคเรียนมีการนำปัญหา และอุปสรรคในภาคเรียนที่ผ่านมามาปรับปรุงและแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น และดำเนินการในแผนปฏิบัติการปีปัจจุบัน

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่

Abstract

The purposes of this research were : 1) to study the status quo for area based educational development in early childhood level of small – primary school of Bueankan educational service area office. 2) to study the guidelines for area based educational development in early childhood level of small – primary school of Buengkan educational service area office. The research was separated onto 2 phases. The first phase was to study the status quo for area based educational development in early childhood level of small – primary school of Bueankan educational service area office. The data collected by using the questionnaires with the reliability values of .990. The data were analysed by frequency, percentage, mean and standard deviation. The second phase, was to study the guidelines for area based educational development in early childhood level of small – primary school of Buengkan educational service area office. The results of this research were as follows :1) Analysis of data the necessary condition for area based educational development in early childhood level of small – primary school of Bueankan educational service area office was at a high level. 2) The guidelines for area based educational development in early childhood level of small – primary school of Bueankan educational service area office. Planing stepe organizw a meeting to determine an action plan for teaching and learning management. Procedure teaching and learning according to the activates set out in the action plan. Inspection step instructional supervision at least 2 time per semester. The meeting before the beginning of the semester brought problems. And obstacles in

the past semester to improve and solve the problems that opened and implemented in the current year's action plan.

Keywords : area based educational development in early childhood level

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขัน และยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญ และทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ สมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบัน และอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 1)

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูการพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้ คือ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคนยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย ยึดพัฒนาการ และการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลายได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 4) จากสภาพปัญหาการประเมินคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษา (สมศ.) พบว่า มีสถานศึกษาที่อยู่ในระดับดีเพียงร้อยละ 34.14 (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560: 49) ผู้บริหารยังขาดการ

จัดการหลักสูตรการศึกษาที่เหมาะสม ขาดการนำมาตรฐานคุณภาพที่เหมาะสมไปใช้ ขาดกระบวนการผลิต และการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพ และปริมาณ ปัญหาเรื่องครูครูที่เลี้ยงสอนระดับปฐมวัยส่วนใหญ่มักใช้ครูอัตราจ้างที่มีคุณวุฒิต่ำไม่ได้จบการศึกษา หรือไม่ได้รับการอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอน ระดับปฐมวัยมา รวมทั้งผู้บริหาร สถานศึกษามักไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา (ยศกมล เรืองสง่า, 2551) จากที่ได้สัมภาษณ์ข้อมูลจากครูผู้สอนนักเรียนระดับปฐมวัยในโรงเรียนต่างๆ พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนนักเรียน ในระดับปฐมวัยนั้นมักมีปัญหามากมายด้าน เช่น การจัดทำหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบทและสภาพแวดล้อมปัจจุบันเทคนิคในการสอน ที่เป็นลักษณะแบบเดิม ๆ ไม่ค่อยหลากหลาย สอนไม่ตรงตามแผนการสอนที่ตั้งไว้ สื่อวัสดุ-อุปกรณ์ ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ครูขาดความรู้ความเข้าใจ หลักเกณฑ์ในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ขาดการนำผลการประเมิน พัฒนาการมาใช้ในการปรับปรุงส่งเสริมแก้ไขปัญหาคือเด็กปฐมวัย สถานที่ และอาคารไม่อำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนจำนวนครูไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยแต่อย่างที่เป็นก็ ตามการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดขึ้นอยู่กับปฏิบัติงานของโรงเรียนโดยเฉพาะการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร (ภารดี อนันต์นาวิ, 2553: 260)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติการสอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัย ในการวางแผนการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัย การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ การพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่เด็ก รวมไปถึง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย คือครูที่ทำการสอนในระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 80 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3. พื้นที่ในการวิจัย

ระยะที่ 1 : โรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศในการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จำนวน 3 โรงเรียน ในจังหวัดนครพนม จังหวัดหนองคาย และจังหวัดเลย

ระยะที่ 2 : โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ดำเนินการการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 วิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

4.2 วิเคราะห์การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัย 2) การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ 3) การพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย 4) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต 5) การสร้างความรู้ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่เด็ก

ผลการวิจัย

จากการศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ สรุปผล ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับดังนี้ ด้านการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในกระบวนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่เด็ก อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาด้านการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ อยู่ในระดับ

ระดับมาก ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข อยู่ในระดับมาก

2. สรุปการผลหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้วยวงจรคุณภาพ ดังนี้ ขั้นวางแผน จัดการประชุมเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ ขั้นการปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติ ขั้นการตรวจสอบ นิเทศการจัดการเรียนการสอน อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ขั้นการปรับปรุง การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน มีการนำปัญหา และอุปสรรคในภาคเรียนที่ผ่านมามาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และดำเนินการในแผนปฏิบัติการปีปัจจุบัน

อภิปรายผล

จากการศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีประเด็นที่อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลศึกษาพบว่า สภาพการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับเบคเคย์ (Beckley, 1986) ได้ศึกษาเรื่องการจัดตารางกิจกรรมประจำวันในโรงเรียนอนุบาล ตัวเลื้อก และผลที่มีต่อสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีความแตกต่างใน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนที่จัดตารางกิจกรรมประจำวันระหว่างการจัดแบบครึ่งวันแบบเต็มวันทุกวันให้กับนักเรียน วิธีการดำเนินการวิจัยที่ใช้ คือ ทำการทดสอบก่อน และหลังการใช้ทักษะ 11 ประการ แล้วใช้การทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) เพื่อทดสอบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการจัด ตารางกิจกรรมประจำวัน 3 ประเภท คือ นักเรียนที่ใช้ตารางกิจกรรมประจำวันแบบเต็มวันทุกวันมีความแตกต่างในเรื่องการจัดจำจำนวนเลข และอักษรกลุ่มที่ใช้ตารางกิจกรรมแบบเต็มวัน บางวันมีผลดีในเรื่องความสามารถในการเขียนจำนวนเลขได้ตามคำบอกจากข้อมูลของคะแนนโดยเฉลี่ย การจัดตารางกิจกรรมประจำวันแบบเต็มวันทุกวันมีผลดีมากกว่าการจัดแบบอื่น และผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษานั้น เป้าหมายของนักเรียน การศึกษา และผู้บริหารโรงเรียน คือคุณภาพของการศึกษา จึงควรมีการทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เรื่องการจัดตารางกิจกรรมประจำวัน ที่นำมาใช้กับนักเรียนเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของการจัดประสบการณ์ เนื้อหา หลักสูตร และ ครูผู้สอน

2. สรุปการผลหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้ดังนี้ ด้านการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัย 1) การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในกระบวนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับแฟนทุซโซ (Fantuzzo, 2000) ได้ศึกษาเรื่องความร่วมมือของผู้ปกครองในการศึกษาระดับ ปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัย มี 3 ลักษณะ คือ การ

มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียน และการเข้าร่วมประชุมของโรงเรียน สำหรับผู้ปกครองที่เข้าไปมีส่วนร่วม พบว่า เป็นผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อยในการศึกษาปฐมวัย และผู้ปกครองที่ติดต่อกับโรงเรียนในระดับสูงที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กสามารถ สรุปเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยว่าเป็นสิ่งยืนยันปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัยได้เป็นอย่างดี การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนปฐมวัย ควรเน้นการเตรียมความพร้อมพัฒนาเด็กทุกด้าน ตามศักยภาพ และสมดุลง่าย เด็กเป็นศูนย์กลางให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จากสื่อ และมีโอกาสทำกิจกรรมอย่างอิสระ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตามควรแก่วัยเพื่อให้เกิดผลดีแก่ตัวเด็กอย่างแท้จริง ด้านการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ¹⁾ การศึกษาสภาพสังคมในกระบวนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับด้านการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย 1) นักเรียนมีความรักและความศรัทธาในครูผู้สอน 2) ครูผู้สอนเข้าใจความต้องการของนักเรียนรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ กฎหมาย ยอดแก้ว (2561) ได้ศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับ 1) ระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหาร โดยรวมพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมาตรฐานการบริหารจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่มาตรฐานด้านการจัดการเรียนมาตรฐานด้านคุณภาพเด็กและมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามลำดับทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้บริหาร เคยมีประสบการณ์การเข้าอบรมเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาปฐมวัยมีค่าร้อยละ 83.87 ซึ่งแสดงว่ามีการเข้าอบรมมากทำให้มีความรู้และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้และการฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ กมล สิงห์ราช (2555) ได้กล่าวว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีการกระตุ้นและพัฒนาคนให้มีความตื่นตัวและขวนขวายในความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปหรือได้พัฒนาให้ก้าวขึ้นอีกทั้งยังเป็นการ มีความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ที่ได้จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ คือ

1. ด้านการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัย ควรเน้นการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในกระบวนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาที่หลากหลาย
2. ด้านการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญควรเน้นการศึกษาสภาพสังคมเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
3. ด้านการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักและความศรัทธาในครูผู้สอน และครูผู้สอนควรเข้าใจความต้องการของนักเรียนรายบุคคล

4. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย

5. ด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่เด็ก ครูควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง

- กมล สิงหาราช. (2555). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อประเมินผลภายนอกในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2561). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงโรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- ยศกมล เรืองสง่า, (2551). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนครพนม*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- การดี อนันต์นาวี. (2555). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. ชลบุรี : มนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.อมรวิชช นาครตรพ.ความสำคัญและทิศทางใหม่ๆ ในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเรียกใช้เมื่อ 8 กันยายน 2561 จาก www.kknontat.com/wp.../ppt/การจัดการศึกษาของท้องถิ่น.ppt.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Beckley, William Loren. (1986). *Kindergarten, Option and effect on Student Achievement Primary Elementary Childhood Length of School*. Master Thesis. M.Ed. California : Drake University.